

درگاه

۲۰ تشرین اول ۳۳۷

نومرو : ۱۳

برنجی سنه : ایکسجی جلد

تمکاشنا

تورک نیاورسندره « ایلک کوز آفریسی »

« تورک تیاتروسی » اسمیله تشکیل ایدن تاشا هیئت اونی اوج تشرین اولده برنجی مسامره سنی وردی : بوزهره ی تشکیل ایدن صنعتکارلرک اکثریسی ای ، حق قصورسز اولدنی ایچون بکی هیئته موفقیترلر تئی ایدرز ؛ ذاتا تاشا کران - کرک عدد، کرک آلفیش اعتباریله - توجهرلرکی ایلک آقشامدن ابدال ایتدیلر .

فاروق نافذ بکک فلا " ترجه ایتدیکی پیس ده رغبت مظهر اوله جق کی کوزو کور - تاشا صولونده برچوق کیشینک آغلادینی کوردیم ، هیجان افاده ایدن « اوف » لر دودیم؛ بوده کنج محرری تشجیع ایده بیله جکی جهته خوشمه کئیدی . فاروق نافذ بکک اساساً فنا اولان بر پیس سی محیطه ممکن اولدنی قدر تطبیق ایده بیلمش ، اگر اشخاصک آره مزده کورولور عاقلقدن اولمادینی اعتراضی ایده جکسه کر فرانسه زجه منتنه مراجعت ایدک ؛ « ده دال » ده کی آداملر نه فرانسه ده بولور ، نه ده دنیانک دیگر بر کوشه سنده ...

بوکون فرانسه ده تاشا اذیتانک نه قدر عادی اولدینی ایضاحه حاجت یوق ... « زنا تیاتروسی » تسمیه ایدیلن طرز بون تیاتر اولورده حکمران ، « زوج - زوجیه دوست » تزییفاته قاعده سی دیکلری بولاسانه داماد بیله جک بر صورتده تصادف ایدبورز ؛ شهرسز بولارک یاشنده کوزل یازان ، حق آتی به کیم بیله جک محرر لر وار ، لکن تیاترو عالمی بولارک النده دکل .

فقط نه اولورسه اولسون بر نشانیانده سیکیرلری تحریب ایدن بر کورولو ، بانایده (فی الحقیقه اک آشانی طبقه دن) برلیرزم ، فلر وقایعه ده تحف سوزلر بولاق قابل ، بو محررله رغبت کوسترن اهالی « اکلیبورز » دیه بیلیر ؛ حال بوکه پول ثرو ویا دائما صومور تقاندر ، عجیب برغرور ایل حرکتدن عادتاً اجتناب ایدر . « تأثیره قاپلق قورقوسیه ایسه فی

فکرک وروحک تکاملی ، سربستی وحریت ایله ممکندر . بولورده سیاسی حریت ایله تحت تأمین آله بیلیر . بوکا مقابل جمعیته عضوی سنجیه سی فردک دائماً عموماً انطباق ایتسی آسردر . اگر هرکس بو پره نسبی قبول ادبوق تطبیق ایده بیله سیدی اوزمان بو ساحه دهده سربستی جاری اولایبوردی . لکن برچوق انسانلر بو پره نسیلری غسه مدکلرندن حکومت بونی فردله قبول ایتدیرمه کجه مجبوردر بو صورتله اقتصادی سربستی نک تحدید ایدلسی لازم کلیر .

— مابعدی وار —

ترجیه دوقتوری

فہیل فکرت

اولاری باشقه فکریده اولدنی حالده بالاخره بوفکری بون حرارتیله قبول ایتدی . بونک مکتبلر حقنده دوشونندکاری جان مان شلایر ماخه رک عینی در . بالخاصه بونک ابتدائی مکتبلری حقنده کی ملاحظاتی جالب دقتدر : « ابتدائی مکتبی مفهومی ، حتی بر (لوتیر) و بر (مہلاختون) ہ بیله مجھولدی . » شیمدی به قدر مکتب ، یاراصه قوشی کی بروضعیتده ایدی . اصل یاراصه قوشی ، عمل حیوانات ایل طیور آراسنده متوسط بروضعیتده ایسه ، مکتبلرده حکومت ایله کلیسا آره سنده عینی وضعیتده در . آرتق بو وضعیته نہایت بر میلدر . مکتبلری تمامیله حکومتک تفتیشی آلتنده بولندیرمیلدر .

نتہ کم پروسیا مجلس مبعوثانی بونی تقدیر ایتش و « مکتب ، دولت ، مؤسسہ سی در » دیه بر قید ایل بونی تطبیق ایتددر . دیسترو و غسه نک افکاری (دیت تہس) طرفندن قبول ایدلش و بوده عینی افکاری آوستریاده تعمیمه موفق اولشدر .

۱۹ نجی عصرک صوکلرینه دوغری جمیعت حقنده کی دوشونچہ لک دکشمسی ، مکتبجیلره و مکتبلرک تشکیلات پروغرامنهده تأثیرات اجرا ایدیوردی . بو تبدلک اساسی ، اقتصادی و فردی حریت و سربستی برینه ، اجتماعی حریتک قائم اولسی در . ۱۹ نجی عصرده فرانسه حریتک طالعہ لری نتیجہ سی اوله رق اکثر اجتماعیلر و اقتصادجیلر ، فردلرک ، هر نوع تشبیلرندہ سربست اولسی اساسی قبول ایتلاردی . حکومتک فردی تشبیلر قاریشمسی جمعیته سلاقی و ترقیسی نامنه بر تقیصه عد ایدیایوردی . بونون بو جریانک طرفدارلری « laissez faire » نظریہ سی اطرافنده طولانیلورلردی .

بو افراط ، طبیی اولارق دیگر بر افراطک وجوده کلکسنه سببیت ووردی . بو مقابل جریان بالخاصه (سوسیالیزم) ده کندی کوستردری .

انکارتهده بر ایپلک فابریقه سی مدیری اولان (روبرت اوون) ، بو خصوصده ایپلک چیغیری آچبوردی . بو ذاتک افکاری ایکی اساسدن نشئت ایدیوردی : برنجیسی منفرد انسانلر کندی سنجیه سی بایه مازلر . بلکس سنجیه یی یابان تربیه واسطه مدیله جمیعت در . فنا حرکتلرک مسئولی جمیعت در . ایکنجیسی انسان کوچکاکندن بری قابل تربیه در . انسان ، ای بر تربیه ایله هجسنلرینک مسعود اولسنه یاردم ایده جک قابلیتی قازاناییلیر .

ایشته یوایی پره نسیت فردلری ، عومک امری آلتنه آیلور و بوسورتله فردی حریت و خود پندلک نہایت ویرلک ایستیلور .

(ستوارت میل) بوندن فرقلی بر نقطه نظرله ایشه باشیلور . میل ، فردی و سیاسی حریتک تمامیله جای تطبیق بولسی ایستور . بوکا مقابل اقتصادی حریتک تحدید ایدلسی آرزو ایدیور . بو ملاحظه ، میل کوره ، روحی برعوضیت اولان جمعیته طبیعی ایل قابل تألیفدر .

جریان ایتلدر . معافیہ قادیلر تدریجاً ، بالخاصه تحصیلده ، ارککاره یا قلاشہ جقدر . افلاطون ایله اوغراشان شلایرماخه ، قادین مسئله سنده افلاطونک مفکوره سنی تحقق ایتدیرمک ایستور . شلایرماخه ، استقبالده قادین وارککک قطعی اوله رق مساواتی طلب ایدیور .

معافیہ بو مساواتسزاق شیمدیله موجوددر . وغیرطبیی برصیچرایشله و بوساوات تأمین ایدیلہ من . بوآنجق طبیی و تدریجی تکاملله اوله بیله جکدر .

ذاتاً بر مکتبتهده هر نوع مساواتسزاقه تدریجاً نہایت ویرمک لازمدر . انسانلرده جمیعت حیانتک باشلانغی هیچ بر اخلاقی عقیده ایلہ مقید اولیان سور و حیاتی در . بوابتدائی وضعیتده فردلر آره سنده مساوات موجوددر . داخلی تکامل و محاربه تأثیریلر و برخلقک دیگر برخلق طرفندن اسارتہ دوچار ایدلسیله حکومت ، یعنی قانون ، وتابع ایلہ متبوع آراسنده کی بارز فرقلر ، یعنی مساواتسزاقلر ظهوره کلشدر . لکن طبییعه غلبه یالغہ مجبور اولان عفاک غایہ سی ، انسانلری حکومت حیاتی ایچون عینی درجه ده ماهر و معقول یالغہ چالشہ جقدر . بالخاصه اکثریت خلقت حکومته فائذلی اولان فعالیتلری مکمل تشکیلاته ربط ایتک لازمدر . بونک ایچون تربیه ، دائماً انکشاف ایدن مساواتسزاقلر قارشى طورلی در . تربیه آنجق بوسکسنتک ، آشاغی طبقه یی بوقاری طبقه یی یافلاشیدر ، بری شرطیله بوساواتی تأمین ایده بیلیر . بورادن چیقان نتیجہ به کوره حکومت ، تربیه مؤسسہ لرندہ بر فرق کوزہ تمک ایترسه بونی آنجق (اجتماعی ایش بولومنه) کوره یالیلدر . بوده اوج قدمهده اوله بیلیر : ابتدائی مکتبلرندہ ، ره آل مکتبلرندہ و زمانلرده .

ابتدائی مکتبلرندہ حکومتک وظیفه لرینه وسائرہ به عائد تدریساتده آیریلک اوله ملی . اولسه بیله بوآنجق بر درجه فرق اولیلدر . بونک ایچون ابتدائی مکتبلرینک ایلک سنہ لرندہ هر صنفده چوجوقلر عینی تحصیل و تربیه یی کورملی و بالاخره مستعد چوجوقلر عالی مؤسسہ لره دوام ایتیلدرلر .

ره آل مکتبلرندن غایہ ، صنعت حیانتده امر و اداره آدمی اولق ؛ ژیمانلرده ایسه ، تحصیل علوم ایلہ حکومت و دولت وظائفک اداره سنده بر قابلیت کوسترمکدر .

معافیہ ابتدائی تحصیلی ایلہ تحصیل اکمال ایدلش اوله ملی در ، بومکتبلری اکمال ایدن و حیانه آتیلق مجبوریتی حسن ایدن کنجلر صنعت و بوکا بکنزه مکتبلرده عمومی واجتماعی بر حیات یشامیلدرلر . بو مکتبلر ، شیمدیکی اکمال مکتبلرندن باشقه بر شی دکادر .

شلایرماخه رک افکاری برچوق طرفدار قزاندی بونلر آره سنده ایچہ مهم بر شخصیت اولان و شلایر ماخه رک افکارنی دها زیاده توسیعه یاردم ایدن (دیستور و غس) در .

شلایر ماخه ، سیاسی حریتی ، جمعیته کساندی ایلہ تألیف ایتک ایستیلوردی . دیستور و غس ده

کوردی مکتوبه

٢

دوغدینم کوبدم ، برآیدنیری .
عمرمگ بوئنا کوبده گونلری
نه دورغون کچور داما سنسز !
او قادار حزن که بورده شوک بهار !
هر بانه برصولوق اولوم رنکی وار ؟
سما هپ بولولتی ، قیرلر چنسنز ...
داغیلش موسک حزن هیره ،
اوله ، دورماند جاغلایان دره
شوقی قایب ایتش شیمدی بوسوتون ؟
چوجو قنک گزدیمک باجچهلر ، باغلر
گوکلرله بیتیشیک صاندیم داغلر
گوکلرله برلشته ویرمیرور بگون ...

بوساکن انزوا ساعلرنده
قام ، خولارک قاندارلرنده
دولاشیر ماضیک باجچهلرنی ،
عقلمه گلدیکه او اسک گونلر
دویارم : بکیدن غملر ، حزنلر
دولدرور قلبیک اک لوش برنی .
درکه یاشارکن بورده سوکیم
گرچه بن بوسوتون یالکیز ده کیم
« خاطره » اسمی بولداشلرم وار ؟
بو غربت دردنی برارچه سیلن ،
خالدن آکلایان ، سرعی بیان ،
جاعدن سوزولن گوز یاشارم وار ...

ایشته ، هردیقهم ، هرساعتم بو ...
باقدقچه گلدیمک بولاره دوغرو
خیاک جانلایر شیمدی هریانده .
گونارم قسوتلی گچدیکه بوله
اوصانیم نهایت بو شیرین گویله
تسلی اومدیم انزوادن ده ...
هم عشقم گون گوندن طاشارکن سکا
نه حزن کایور بیلنه ک انسانه
اسکی شن گونلری خاطرلامق ده !
اک کوزلر برنده اولسه جهانک
نه جوشقون برعمرک ، نه انزوانک
آکلادم ، ذوق یوق سندن اوزاقده .

داما ایمدن یادک کچرکن
آووغنی بیلمه بن بوگو گلدیکه بن
آرزولر آلدنه براو بوخامم .
کوی شیمدی اک حزن دیمده ؛ لاکن
یارین ، گون دوغنه ، آرتیق بوساکن
انزوا یوردندن آریلاجنم ...

٩ تفرین اول

نجم الدین خلیل

(لیلی صلاح الدین) — سز نم ایچون برکونشدیکز ،
امیددیکز ، سز نم ایچون هرشیدیکز .
صلاح الدین — فقط عشق اولمادم . (لیلای صلاح الدینک
الارینه قاپایر) نه یاپیورسکز ؟
لیلا — سوک وظیفه می .

هپ بو یحیم صوغوقلر ، اشخاصک هیچ بری
بره جانی محالوق حسی ورمیور ، هپس و قلاوودن .
په سده اکهم صحنه ایکی معارضک ، احمدله صلاح الدینک
قارشنی قارشنی به کله سندن دوغاجنی ظن اییدیورز .
ثروبو بونی اک سوکه صافلامش ؛ فقط اوزمان
یالکیز « ادبیز ، خائن ، آلقاق ، رذیل » کله لرینی
دویورز .

ثروبو بر ندامت صحنه سنده ، برعشق صحنه سنده
بیله اشخاصک یاقه سنی برافیور ؛ اولری طبعیکدن
چکوب دوشوندورمکه ، مهم سوزلر سولیکه محکوم
ایدیور . تبسمه ک ، خنده ک قطعاً علینده ، بتون
متنده کولدورمک ایچون یازلش بر سوز یوق .
(کندم ایچون سوله میورم ، بن باشند نهایت قدر
کولدم . چونکه کولنج اولیان بر صحنه یوق .)

فاروق نافذ ک اصلنده کوتو براساوب ایله
یازلش متنی ترکیه ای و صحنه ای ویفون بر لسانله
ترجه ایتش ، ذاتا نافذ وظیفه سنی نمکن اولدینی قدر
تیز یاش . یالکیز اسم ، « ابلاک کوز آغریسی »
دوغرو دکل ؛ ثروبو « Dédalo » ی اصل و مجازی
معنایله قوللانیور . برقادین ابلاک زوجندن آبرلقدن
صوکره بر دیکرینه وار برسه ایکی اویکی حلی مشکل
بروضعت قارشینده برافیردیمک وپه سکه صوکنده کی
اوچوروی (ایچنده غائب اولنان یری) ده خاطرلامق
اییدیور : یوقسه صرامی برقادین داما ایلاک قوجه سنی ،
یاخود سوکیلسنی ، ابلاک کوز آغریسینی دوشونور
دیک دکل .

راشد رضا ک احمد رولنده په سی غامیله افاده
ایتدی : داما قاشلری چایق ویر خیالت کبی
یورویوردی . نه ایزا پینه عیجان خانم لایلا رولنده وقعنه ک
روحی ایدی ؛ بو بویوک صنعتکارمن آهنگلی صداسی ،
مستناحر کنترلیله بهضایه سک فناقلرینی بیله اوتودوردی .
فقط نه یاپسین لایلا به یوقدن برجان و برده مزایا اونیک
پینه عیجان اقدی تمامیله په سکه کوستردیکی عسکر
دکلدی ، اجباب ایتدیک قدر خشین ، مستبد اوله مادی ؛
صوک برده ده احمدک قارشینده لازم اولدینی قدر
اوقکلی و متجاوز دکلدی : یاواشجه اوینادی ،
تربیه لیجه قیزدی و منظم بر نافظله بتون سوزلرینی
اهالی به دویوردی .

آزیز ، جنسان ، آدرین پینه عیجان خاغلر
په سکه بتون عیملاری الارندن کان همی ایتدیلر ؛
هپس ده دها کوزلر په سارده ، جانی اثرلرده
دویه دویه آلفیاشلاق نصیب اولاجنی امید ایدرز .

نور الدین عطا

اوقومام « غریبه سنی بو آدم سولشدر . پول ثروبو
عقل صبره معاصرلرینک تذهیب افکاری ، بویوک
دعوارک حلی ایچون په س یازاردی . « قیصقاج » ده
طلاق مسئله سینه بر نتیجه ویردیک ذهابنه دوشمشدر ؛
په سارنده کی اشخاص انسان دکل ، فکر نمالایدر ،
اولره اک بسیط سوزلری ، اک عادی محاکلری
درین برطور ایله سولتیر ؛ نته کیم بو په سکه برنجی
برده سنده آنا چوجوغنی بابادق دها زیاده سور
دیک ایچون نه جلهر ، نه معالر قوللانیور ؛ پول ثروبو
آنانک اولاده محبت اولادک آنا به محبتندن فضله اولدینی
اثبات ایچون یونان خرافاتی ده ایشک ایچنه قارشیدر هرق
تمام دورت پرده لک په س یازمشدر . زوالی ، بویله
شیلرک نه قدر کولنج اولدینی آکلمازدی . فقط
بو آدم سنه لرجه کوز بویامغه موفق اولدی ، بشان
وشیرتله فرانسیز آفاده پیسته کیردی ، ثولیورکن ده
حرمت کوردی . اثری اجنبی عیلمکله به متی ترکیایه
نفوذ ایتدی . شیمدی ده فاروق نافذ ک بو محررک
« ده دال » فی نقلا ترجمه ایتدی .

لیلا خانم تیزه زاده سی احمدیکه اولمش ، اوندن
برچوجوغنی اولمش ، فقط احمدک لمان اسنده بر
قیزی اغفالنه تشب ایتدیک ایچون حریم کندی سندن
آبرلش ؛ صلاح الدین ک اسنده بر بیکباشی به
وارمش . نجیبی (چوجوق) ده برابر آتش .
په س باشلادینی زمان نجیب یدی یاشنده ، احمد ک
اونی آتاسنک ، دها دوغریسی اوکی باباسنک اندن
آتی ایستیور ؛ چونکه صلاح الدین ک نجیبه سیاحت
وقهرمانق فیکرلری تلقین ایدیورمش . احمد ک ده
اوغانی بویله ایسته میور ، ذاتا ایلا خانم ده راضی دکل .
اونک ایچون نجیب باباسنه کیدور ودر حال قوش بالازینه
طوتولیور . بو خسته لاق بهوده دکل چونکه لایلا
خانم ده احمدیکه اوینه کیمه سینه ، اوزاده کیمه لرجه
قالاسنه سبب اولیور . یاوروجی آتشار ایچنده
یانارکن بتون آرزوسنی آناسیله باباسنک الارینی
برلشدیرمک ، بوک طرفین ده ک معافیت کوسترمیورلر ؛
براز ناز و معناس بر صحنه دن صوکره لایلا خانم اسک
قوجه سکه قوجاغنه دوشویور ؛ ایرته سی کون
کیدوب زناسنی علی المجله آتاسنه ، باباسنه ، برار
صوکرده قوجه سینه اعتراف ایدیور . صلاح الدین
ک قاریسینه « ادبیز » دیدکن صوکره احمد کبی
تولدورمک قرارله صحنه دن چیقور . بالطبع مانع
اولیورلر و سوک برده ده احمد ک اک ایلا خانمی حالا
تعقیب ایتدیکنی کورویورز . قادینه یولادینی بر مکتوب
زوجک اننه دوشیور . صلاح الدین ک لایلا خانم
آغلاشدقن صوکره احمدیکه غوغالی دیور ؛ ایکسی ده
بش اون مناره بونی براوچورومه دوشیور .

بومناسیتیز حکایه دورت پرده ده نقل ایدلش ؛
فقط هر بر بوش : نه منظم بر فکر ، نه ده ای افاده
ایدلش بر حسن .